

کوه

عبدالحمید فتح احمد

کوه به کیتکه له بائنده جوانو دهنګ خوشانهی به قاسپه قاسپی دلفرینیان شاخو کیتوو دۆله کانی کوردستانیان ناوه دان کردۆتهوه . ههر بۆ ئه مهش له زۆر مالاندا به خیتوده کری . له شاره کاندا تا ماوه به ک له مهو بهر . خه لکی وا هه بوو . گوزه رانی رۆژانهی له سهر شه ره که بوو ، تا ئیستاش له زۆر شاران

ماوه دهسته و تا قمی خۆی هه به ، لادی به کانیس ، له زستانو پایزاندا ، تۆریان داده نار راویان ده کردن ، بۆ فرۆشتنی چ به سهر براری چ به زیندویی دهیان هیتانه شماره نریکه کانو خه لکی له بهر تامی خوشی گوشته کهی دهیان کری . . بۆیه له م سی ساله ی دوا به دا . زۆر که م بۆوه و له زۆر به ی شاخه نریکه کان دهنگی ئابری . به لام لهم چند سالاندا - له زۆر لاره راه که وه دهغه کرا . تا راده به کیش سهری گرتو نهجامیکی باشی دا . .

دیسانه وه دهست پیکرایه وه ، هه تا یاسایه کی تایه تی بۆ دلنه ندروی و سزای توندی تیدا نه یی ، خه لکی له قه لچۆ کردنی ناکه مون . ئه مهش به کیتکه له تهنگو چه له مه کانی دارستانیه کان . تا ئیستاش به ته واوه تی له م بائنده ناسکه نه کو لدراره ته وه و شتیکی نه و تۆی له سهر نه نو سراوه ته وه ، نه وه ی بهر چاسام که وتوه به ک - دوو باسی لاره کی ناو گو قارو رۆژنامه سه کوردی به کانه و بریتین له باسی سه رپی پی و یادداشت و تا قی کردنه وه ی نایه تی . له بهر نه وه . چه زم کرد - به پیی توانای زانستی خۆم و نه و سه رچاوانه ی وه دهستم که وتی - شتیکی تۆزی زانستی له سهر نه م بائنده خۆمالیه بنووسم .

- نساو -

نه م بائنده مام نلوه نجییه ، جوانه ، دهنګ خوشه ی به کوردی پیی دهوتری (کهو) . عه رهب به (الحجل الرومی) بان (دراج الصخور) ناوی ده بهن . تورک پیی ده لپین (نۆکلک) ه لای ئینگلیزه کان به (Chukar partridge) به ناو بانگه ، به لام به لاتینی - که ناوی زانستیانه یه - به کهو دهوتری (Alactoris) و کهوی کورده واریمان نساوی (Alactoris Kurdistanica) ی هه لگرتوه .

- پله -

کهو له پله (رتبه ای) په له وره Galleformes که جگه له هه ندی بائنده ی کیتی تریس ده گریته وه . وه ک : سوئیکه ناووسو . . . بائنده کانی نه م پله به چه ند پۆل (فصیله) ی دروست ده یی له وانه پۆلی Phasinidae به که که بائنده یه کیه تی .

به گشتی ، په له وری پۆلی Phusinidae به کونه لورو پی په رو به چه ک و په نجه ی رووتیان له وانی تر جیا ده کریته وه له ولاتی عه ربه دا ، پینج ره گزی نه م پۆله ی تیدا ده زی ره گه زیکیان سوئیکه ی رۆمی Kaup و کهوه

ره گهزی که ویش چوار چۆر بالنده ده گریتهوه ، دووانیان له کوردستاندا دهژین :

— *Alactoris Kurdistanica* که کهوی خۆمان ده گریتهوه ، له شاخه کانی کوردستاندا پۆل پۆل ده بینرین .

— *Alactoris Galce* که کهوی سپییه ، به زۆری له ناوچهی قهراج و شهنگاردا بهرچاو ده کهوی .

— *Alactoris Sinaica* له بیابانی (سینا) ی عه ره بی دا ههیه .

— *Alactoris Philbyi* له نیوه دورگه ی عه ره بی دا ده زی .

— ژیانو گوزهران —

پله ی گه رما : هه رچه نده هه ز له شوینی فینک ده کاو ناشنایی له گه ل گه رمه شتردا نییه ، به لام به پنی ئه و تساقی کردنه وانهی شاره زاکانی (ئه مهریکا) له ویلایه تی (ئه لینوید) و (کالیفۆرنیا) دا کردوویانه ، بۆیان ده رکه وتوووه که ئه م بالنده یه تا راده یه ک به رگه ی گه رماو سه رما ده گری ، چونکه کهوی ئه و ناوچه یه له پله ی (۱۵ م) له هاویندا ده ژیا .

له زستانیشدا ، به رگه ی سه رمای (سفر) و (ژیرسفر) یه ده گریته . شتی : خۆشترین ناوچه یه که که ویتدا به سه یته وه ، ئه و شوینانه یه که سالی (۴۰۰ م) بارانی لێ ده بلرێ . به لام ده توانی له جیگا وشکه کانییدا وه ک جیگا سارده کان - گوزهران بکا - شاره زاکانی ئه مهریکا ، هیلانه ی کهویان له بیابانی (موهافی) سه ر به ویلایه تی (کالیفۆرنیا) دا دۆزیوه ته وه که له هه ریته هه ره گه رمه کانی جیهانه ، به تایبه تی له مانگی ته مووزو ئابدا به ئاسانی ژیا نیان تیدا بردۆته سه رو زاوژی شیان کردووه .

هه رچه نده که و سه رما زۆر قالسی ناکا ، به لام له زستاندا ئه و شاخانه به جی ده هیلی که به فری لێ ده بارێ بۆ ئاو و هه وای خۆش و خواردن و خواردنه وه له دێ به کلنی بنار نزیک ده بیته وه که هاوینیش دا هاته وه روو ده کاته ره شوینه به مرزه خۆشه کان .

به رزی : له ده شته کاندانه له دۆله قورله کانداندا ، له کیوه به مرزه کانداندا ... تا ئه و شاخانه ش که به رزیان ده گاته (۳۰۰۰ م) له رووی ده ریاهه ، ده زی و هیلانه ی خۆی دروست ده کات . مه له به ند - که و له ئه مهریکا دا زۆره به تایبه تی له ویلایه تی : کالیفۆرنیا ، نیفا دا ، پۆتا ، ئه ریگۆنا و هه ره ها له ئه وروپا و دورگه کانی ده ریای ییجه و یۆنان ، بالکان و شاخه کانی هیمالایا و چین و مه نگۆلیا و هیندو پاکستان و تبت دا . ههیه ، له ولاتی عه ره بییدا ، له میسو ئوردون و نیوه دورگه ی عه ره بی و

سوربادا ده ست ده کهوی ، به لام له هه موو شوینه کی کوردستاندا بهر چاو ده کهوی .

— پیتوانه —

که و ۳۲ - ۳۵ سم درێژ ده بی ، ده نووکی پسان و کورت و به هیزی ۱۴ - ۲۰ ملم ده بی ، بۆ جینه و جینه وه ی دانه ویله و جیوجانه وه روو کرم گرتن به کاردی ، باله کانی ۱۵۰ - ۱۸۰ ملم ده بی ، درێژی کلکی له ۱۱۰ ملم تری ناپه ری و له (۱۴) په ره مووچ پیک هاتوووه ، به لام مه چه کی ۴۰ - ۵۰ ملم درێژ ده بی . نیره که و به رنه (دیکه ی مه چه کی له ما که و جیا ده گریته وه .

— رهنگ —

به گشتی له شی که و به په رو توکو په ره موچی شوینی خۆله میشی دا پۆشراوه ، که وانهی ره شی سه رو چاوی ، به هه ردوو لادا ده کشی و له سه ر سنگی دا ئارام ده گرن . توکی ژیر سینک و کلکی : ئه سمه ر په نگن . ناو قه دی ، سپی و ره شی تیکه ل به قاوه بی رهنگ خۆی ده نویتی . رهنگی هه ردوو گوێچکه ی قاوه بی باوه ، پیتلوی سووری کالن ، به لام هه ندی جار کهوی قاچ پرته قالی مه بله و زه ردیش ده بینرێ .

— راکردن و فرین —

بالی که و ئه وه نده کورتن که ناتوانن له شی هه لگرن و به رزی بکه نه وه ، بۆیه له فرین دا بکش نییه ، به ناچارێ په نا ده بانه بهر پۆشتن و راکردن ، بۆ گوزهرانی ژیا نی روژانه ی ده پوا ، به لام که تووشی دۆژمن ده بی و مه ترسی ئه وه ی لێ دێ ئازار بدری ، خیرا راده گنو خۆی ده شاریتته وه ، ره نگیش یاره تی خۆ شارده نه وه ی ده داو که مه ترسیه که ته نگاوی کرد ، په نا ده بانه بهر فرین .

فرینی که و ئه وه نده که مه له بازدان ده چی ، هه ر باز دیکێ ۳۰ - ۱۰۰ م ده بی ، هه رچه نده باله کانی فش ده کو ده بجولینی به لام زۆر به رز نابیتته وه هه تا زۆر ته نگا و نه بی نافرێ ، بۆیه به گشتی روژی ۲ کم ده فری ، که و چه ند بفری له شوینی خۆی دوور ناکه ویتته وه ، به پنی تاقی کردنه وه ده رکه وتوووه که که و چه ز له گوازه گواز ناکا ، له هه موو حالیکدا ۷۰ - ۸۰ کم پتر له شوینی خۆی دوور ناکه ویتته وه .

— له خۆل گهوزان —

که و به کیکه له و بالنده نی بۆ خۆ پاک کردنه وه په نا ناباته

- زاوژی -

بەر ئاۋ . لەشى و پەردەکانی بە خۆل پاك دەکاتەو . بە تاییەتی لە وەرزی بەهاران و هاویشاندا . خۆی لە خۆل دەگەوزینی . ھەموو جارێ (۵ - ۱۰) دەقیقە خۆی لە خۆل ریکارو بان و زینخی سەر جۆگە و رووبارەکان دەگەوزینی . پاش ئەو چەند جارێ خۆی رادەتەکینی تا ئەو خۆلە ی دەبیتەو .

- قاسپە قاسپ -

کەو و ماکو . بە دەنگە خۆشە ناسکە دلفرینەکانیان ھەستی مرقۆف رادەکیشن و جۆرە ئارەزووبەکی تاییەتی لە گیانی دا دەبزوین . بۆی زۆربەیی دانیشتوانی کوردستان ھەز لە پەرودەدی دەکەن و لە مالدا بە ختوی دەکەن و شانازی بە دەنگی خۆشی کەوکانیانەو دەکەن .

ئەم بەئندەبە لە ھەموو وەرزی کدا دەخوین . بە تاییەتی لە بەھاراندا لە کاتی زاوژی دا . لە بەرەبەیان و خۆر ئاوا بووندا . بەلام قاسپە قاسپی نیرە کەو الە ھی ماکو زۆرترە .

کەو ھەز دەکا لە شوینی بەرزدا بخوین . کە نامادە دەبێ . بە چوار دەوری خۆیدا دەروانی . لە گەل قاسپە قاسپدا مل بەرز دەتەو . ھەرچەندە خەلکی شارەزای خویندنی نین و بەلام کەو بازەکان بۆیان دەرکەوتوو کە ئەم بەئندەبە بە چەند جۆریک دەخوین و ھەر خویندنیک بۆ مەبەستیکە . ئەو جۆرە خویندنانە ی نا ئیستا زاندراوە ئەمانەن :

- قاسپە قاسپی شەر .
- خویندنی راجلە کین و برس .
- قاسپە قاسپی زاوژی .
- خویندنی خواردن و خواردنەو .
- قاسپە قاسپی بەرد بەیان .

کەو وەك ھەموو بەئندەکانی تر بەھیلکە زاوژی دەکا ، لە سەرەتای بەھاراندا کە پلە ی گەرمای ناوچە کە بەرز دەبیتەو بەفری سەر شاخ و ناو دۆلەکان بەرەو توانەو دەچن . نیرە کەو زۆر بە گەرمی و بە سۆزەو دەخوینی . قاسپە قاسپیان ئێسو ناوہ دەگریتەو تا بە ماکو وەکانیان دەگەن - جاری وا ریک دەکەوئ نیرە کەوئ دوو - سنی ماکو لە چوار دەوری خۆی کۆ دەکاتەو . پاش ریک کەوتن و جوت بوون بەجووتە ھیلانە ی خۆیان لەسەر بال و ژیر دارو دەوھندا دروست دەکەن .

ھیلکە - ماکو لە مانگی مایسو حوزەیراندا ھیلکە دەکار لە ھیلانە کیدا ھەشاری دەدا . ھیلانە کە دەوری نۆ ھیلکە ی ئیدا دەبێ . پاش ئەو دی لە ھیلکە دەچیتەو ، بۆ ماوہ ی بیست و یەك رۆژ . ماکو وە کە لەسەری کولک دەبێ و ھیلانە ی خۆی بەجێ ناھیلن . تەنیا لە کاتی خواردن و خواردنەو دا تەبێ کە تەمەش رۆژی لە (۱ - ۵) دەقیقە تی ناپەری .

شەر - شەرە کەو الەم وەرزدەدا - چ لەسەر ماکو چ لەسەر شوین زۆر دەبێ ، چونکە وارێک دەکەوئ ، ئێسو ماکو وە ی لە تەك نیرە کەوئ کدا جوت بوو ، گوئی لە قاسپە قاسپیکێ خۆشتر دەبێ و دەنگی خۆشی نیرە کەو وە کە ماکو وە کە شەیدا دەتاو دەبێ لە دۆستە کۆنە کە ی دوور کەوئتەو . نیرە کەو وە کە بەم دەستەبە رازی نابێ و بە ھەموو توانای ھەول دەدا ماکو وە کە لەلای خۆی بەھیلتەو . بەلام کە زانی چارە ئی بەو ھەر دەروا . دوا ی دەکەوئ تا دەگاتە لای نیرە کەو وە کە ی تر . ئەوسا ھەردوو نیرە کەو - لەبەر چاوی ماکو وە کە دەکەوئە یەکو شەر دەکەن تا بە کێکیان زال دەبێ و ماکو وە کە بۆ ئەو دەمیتەو .

ھەروەھا - لەم وەرزدەدا ماکو ویش تووشی شەر دەبێ . چونکە وارێک دەکەوئ بێ ئەو دی ھەستی پت بکەن - دوو ماکو لەبەك شویندا ھیلانە ی خۆیان دەکەن و ھیلکە دادەنن . کە لیک ناشکرا بوون . ھەردوو ماکو تیک بەردەبێ و شەر دەکەن تا بە کێکیان دە دۆری و ھیلانە کە بەجێ دەھیلن . چونکە لە دنیای کەو دا - وەك دنیای مرقۆف - گەورەبێ و دەسلەت بۆ زال بوو و سەرکەوتوانە .

بەختیو گردن - پاش ئەو دی ھەموو بیچوہکان لە ھیلکە دیتە دەردەو . بەگشتی دەوری ھەوت بیچوہ کەو دەترە کێ و ماکو وە کە سەر پەرشتیان دەکات تاووشک دەبنەو . ئەوسا بە دوا ی دایکیاندا ھیلانە بەجێ دەھیلن . ماکو وە کە کرم و جرو جانە وەربان بۆ دەگری و دەر خواردیان دەدا . ئەو دی سەرئنج یادە کیشی . بارە کەو زۆر ترسنۆکە و بەسل کردنەو وەو

ده جوولیتتهوهو ههر ههستی بهشتی کرد خیرا خوی
 حه شازدانی باره کهو لهه بیجوی بالندهکانی تر خیرا تره ،
 باره کهوهکان لهگهل دایکیاندا دهژین هندی جار نیره کهویش
 تا سائیک ماکهوه کهی خوی بهجی ناهیلی - تا پهروازه دهن -
 هه موو هاوین و پایز ماکهوه که بهجی ناهیلن هندی جار
 باره کهوهکان له زستانیشدا لهگهل ماکهوی دایکیاندا
 ده مینینهوه . بهلام بهگشتی باره کهو له سه ره تایی زستاندا له
 دایکیان جیا دهنهوه .

- مروفو کهو -

هونهری بهختی کردنی بالنده ، زور کونهو ده گه پتهوه
 بو چند سه دهه یک پیش زایینی . بو بهلگهی نم قسه به شمان
 وینهی بالندهکانی سه دیواری نه شکوت و په رستگا
 دیرینه کانه . باسی بالنده هه تا له کتیبه پیروزه کانیشدا هاتوه ،
 مروفی کون راوی نهو بالندهکان کردوه چ بو گوشته کهی چ
 بو په ره کهی - که سو دیان لای وهرگرتوه - کهو لهو بالنده
 بووه که له زور کونهوه مروف راوی کردوهو گوشته
 خو شه کهی خواردوه .

- راهه کهو -

کهو به زور شیوه راو کراوهو راو ده کوی به بهرد - تیر -
 چهک - داو . . . نیوا هه به شانزده جور راهه کهو ده زانن .
 راهه کهوی کیتی به کهوی مائی به ناوبانگترین راوی کونو
 تازه به . ههر چنده له کوردستاندا راهه کهو زور باو بووه .
 به تاییه تی بو گوشته کهی . بهلام لهم دوایه دا تهنیا هندی
 راو چیو قه رهج نه بهن کهسی تر راهه کهو ناکاو لهم دوایه دا
 جووتی کهوی کوزراوی دهست قه رهجه کان به چوار دینار
 فروش راهه .

کهوی مائی به قه فهزه که بهوه ده بریته نهوشوینانهی که
 کهوی کیتی تیدایه و له ژیر دارو دهوه ندا دهشاردیتتهوه چ به
 قه فهزهوه چ به قاج بهسترو چوار دهوری بهراو دهتنن . کهوه
 مائی که له خو شیی ناوو ههراو جوانی ناوچه که دهست به
 خویندن ده کاو قاسپه فاسپی نهو ناوه پر ده کات . که کهوه
 کیتی به کان گوئیان لهم دهنگه بیگانه به دهن خوئیان بو شه
 نامه ده کهنو قاسپه فاسپی جهنگ سه ره هله ده دا . سه بر
 سه بره لپی نریک دهنهوهو به چوار دهوری کهوه مائی که دا
 دسوورینهوه تا به هاوهوه دهن - ههر راوی - (۱ - ۵) کهو
 به داوهوه دهن .

کهوی راو زور به نرخ و گران به هایه ، جووتی کهوی راو
 (۲۰۰) دینار ده کات و له شاره کانی ده فروشترین .

شه ره کهوی شاری :

کهو باز له کوردستاندا تا ئیستاش زوره ، بو نمونه له
 پاریزگای ههولیردا چوار ههزار کهو بازیک هه به ، کهوو
 باره کهوی کهو بازان زور به نازو نیعمهت بهختی ده کترین .
 ده کترینه ناو قه فهزی جوانو ناسک ، به گشتی دوو قه فهز
 پتکهوه ده به سریتتهوه بو نیره کهوو ماکهوه به قوماشتیکی جوان
 سهریان داده پوشری . له به هاوو پایزاندای کهو بازه کان له
 شوینی تاییه تی کوده به نهوهو ههر لهو شوینه شدا سه وداو
 ماملت ده کوی و شه ره کهو داده مه زری . کهو بازه کان دوو -
 دوو کهوه کانیا له گوره پانی شهردا به ره کلا ده کهنو هه موویان
 به چوار دهوری ههردوو کهودا دهوهستن . شه ره کهو بو ماوهی
 (۳۰ - ۴۵) ده قیقه به ردهوام دهن و نهو کهوهی له شهردا
 سه رده کهوی ، نرخ ده گاته (۱۵۰ دینار) ، بو به خاوهنی کهوو
 کهو بازه کان دلخوش دهن .

سه رچاوه کان :

- ۱ - الطيور العراقيه - الجزء الثاني : رتبة دجاجيات - رتبة
 نقارات الخشب .
- ۲ - مجلة الثورة الزراعيه (عدد - ۱) كانون الاول سنة
 ۱۹۷۹ .
- ۳ - مجلة الثورة الزراعيه (عدد - ۵) لسنة ۱۹۷۹ .
- ۴ - جريدة العراق (عدد ۱۹۸۰) لسنة ۱۹۷۹ .
- ۵ - ديتنى هندی کهو بازی ناوچهی ههولیر .
- 6 - Tahir. I. Salih 1962.
 Chukar partridge of Asia, wildlife management, 150.
- 7 - Charles scribners Sons 1954.
 American Came birds of field and forest. Their
 habits, Ecology amagement. New year.

بو زیاتر به پیز کردنی نه م باسه وا نیمهش نه م
 چند تبیینی به دهرده برین :

- ۱ - له کویتانی کوردستاندا جوره کهویکی گه وره هه به
 دریزی و پانی به کهی لهوهی دهست نشان کراوه زیاتر دهو
 پنی ده لاین « کهوده ری » .

۲ - كهو به سه رما زور قهرسه و گه لیک جار له رۆژگاری به فرو سه هۆلدا خۆی ده کوتیته ناو نه شکه و تیکه و زور جار ده بیته خۆراکی گورگو و ریوی و به ئاسانی ده که ویتسه دست راو که ران .

۳ - له جۆره کانی راوی کهو . جۆری راو به (دیوجامه) ش هه به که جۆریکی زور بلاوه و به یوهندی به کی زۆری به رهنگه کانی دیوجامه وه هه به که زۆری به ره شو زه رده .

۴ - نهو که وهی که راوی پێ ده کری به پێ قه فزهو دست به جێ له مهیدانی راودا ده به ستریته وه و پێی ده لێن

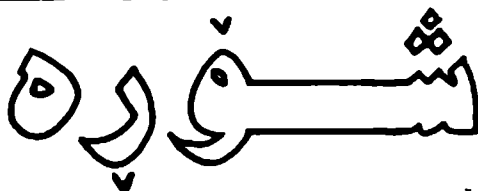
(روپاد) .. نه م جۆره کهوی راوی به به ده گمه ن دست ده که ویت .

۵ - له فۆلکلۆری کوردیدا باسی قه فزی کهو کراوه و دیاره که له کۆنه وه له گه ل نه م جۆره مه له دا ئاشنا به ، وه ک ده وتی :

هه دار هه دار دار چه ماره
گه را پشتی چه رمی خاوه
زینده وه ره کی جوانی له ناوه

- کاروان -

جلال ملاحسن خوشنلو
ههولێر

شوره : واته بارووتی خوما .

چیاکلی کوردستان نه شکه و تی زوره وه له پاییزو زستاندا ده بنه مولگای مه رو مالات . له نه نجلی زور مانه وهی نه م مه رو مالاته دا ، نه شکه و ته کان پێ ده بن له په یین و چین ده که ویتسه سه رچین . که به هار داهات نه وانیهی شوره دروست ده که ن . ده چنه نه شکه و ته کات ، به گه سک نهی ملن و سه ره که ی له تۆزو خول پک ده که نه وه و ئی نه که رین تا هلوین دادی . نهو په یینه ی که چین له سه رچین کو بوه ته وه شتیکی سه بی وه ک خوی دهر ده دات و له چله ی هلوین دا به گه سک خپ ده کریته وه و ده خریته نلو تووره که به که وه نه په یینه وه مل ..

ناوهی که ده که ویته ژیر شوره مه بیوه که ئی ده رزین . نه م شوره به دوو جاری دی له ناو ناودا ده کو ئینریت تا وه کو خوی سه بی ده بیته و شیهی شوره که وه کو لوله ی بچووکی ئی دیت له ناو مه نه چه له که دا . له پاشدان به ریزه په کی ریک ، په ک جی گوگرد ، شه ش جی شوره وه په ک جی په ژوو له په ک ده دری وه جونی یان هاره ندا نه کو تری تا خوی له په ک ده داو به ته واوی تیکه لار ده بیته و نه بیته شوره ی ناماده کراو ..

بو دلیا بوون که بزائن شوره که ناگر باش ده گریت یان نا ، تۆزیکیان له م شوره به ده خسته سه ر که لا چرویکه وه و په له قاوه ی به ناگریان له سه ر دا دنا . نه که رزوو ناگری بکرتایه و به رز ببايه وه مانای نه وه به شوره که باش دروست بووه

ئجا تووره که که له ناو ته شتیکی دا دهندری و ناوی کولوی به سه ردا ده کریت بو نه وه ی بشوردریته وه و بتاویته وه ناو ته شته که . هه مو ناو شوره که له پارچه په ک لباد نه کریت بو نه وه ی به آلیوریت ..

ناوه هالوته که له ناو مه نه لیک ده کو ئیریت تا وه ک دوشاو خه ست نه بیته . له دواییدا ده خریته ناو ته شتیکی و نه م

وه نه که ر کله کله بکرا یه و به ئاسانی هه لنه ستایا مانای نه وه بوو شوره که نه بووه و دووباره له ناو جونیان ده کوتایه وه تکهو شوره که ده بوو . له کۆنه وه شوره خوراکی چه که کۆنه کان بووه وه ک تهنه که ره شکه یان گو شه زهن یان تۆپه کانی وه ستا ره جب له سه ر ده می پاشای کۆرهدا له شلری رواندوز .